

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ІРИНА ГРІТЧЕНКО

**ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ**

Монографія

Умань
АЛМІ
2015

УДК [371.134: 811(07)]
ББК 74.589+81.2-9
Г 85

Рецензенти:

Л. М. Бідюк, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практики іноземної мови та методики викладання Хмельницького національного університету;

О. А. Подзигун, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови і методики викладання іноземних мов Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського.

Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(Протокол №3 від 27 жовтня 2015 року)

Г 85 Грітченко І. А. Формування практично-діяльнійної компетентності майбутніх учителів іноземної мови засобами Інтернет-технологій: монографія / Ірина Анатоліївна Грітченко. – Умань : АЛМІ, 2015. – 142 с. – Бібліогр.: с.142.

У монографії висвітлюються питання теорії і методики професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови з формування його практично-діяльнійної компетентності засобами Інтернет-технологій у вищому педагогічному навчальному закладі. Подано модель формування досліджуваної компетентності та організаційно-педагогічні умови процесу набуття практично-діяльнійної компетентності майбутніми фахівцями за допомогою Інтернет-технологій.

Монографія може бути використана викладачами при підготовці студентів факультетів іноземної філології педагогічних вищих навчальних закладів.

УДК [371.134: 811(07)] (043.3)
ББК 74.589+81.2-9

© Грітченко І. А., 2015
© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
РОЗДІЛ 1. ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА	7
1.1. Формування практично-діяльнійснї компетентностї майбутнїх учителїв іноземнї мови як педагогїчна проблема.....	7
1.2. Педагогїчний аналіз сучасних засобїв Інтернет-технологїй	20
1.3. Сучасний стан проблеми формування практично-діяльнійснї компетентностї майбутнїх учителїв іноземнї мови засобами Інтернет-технологїй	38
РОЗДІЛ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ	51
2.1. Модель формування практично-діяльнійснї компетентностї майбутнїх учителїв іноземнї мови засобами Інтернет-технологїй	51
2.2. Обгрунтування та реалїзація органїзаційно-педагогїчних умов формування практично-діяльнійснї компетентностї майбутнїх учителїв іноземнї мови засобами Інтернет-технологїй.....	71
РОЗДІЛ 3. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНО-ДІЯЛЬНІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ	90
3.1. Методика проведення дослїдно-експериментальної роботи.....	90
3.2. Узагальнення результатїв дослїдження процесу формування практично-діяльнійснї компетентностї майбутнїх учителїв іноземнї мови засобами Інтернет-технологїй у вищому навчальному закладї.....	94
ВИСНОВКИ	106
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	109
ДОДАТКИ	130

ПЕРЕДМОВА

Політичні, соціально-економічні та культурні реалії в Україні, вихід її у європейський світовий простір, потребують певних трансформацій у сфері освіти, в тому числі й у галузі навчання іноземних мов. Іншомовна підготовка стає одним із основних механізмів реалізації інтеграційних процесів, мобільності студентів, науковців та фахівців. Суттєвих змін потребує професійна підготовка майбутніх учителів іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Парадигмальні перебудови в освіті характеризуються спрямованістю на підготовку компетентного, конкурентоспроможного фахівця для роботи в умовах сучасної школи, здатного самостійно і творчо вирішувати професійні завдання. У зв'язку з цим професійна компетентність розглядається як достатня і необхідна умова освітньої діяльності, саморозвитку та самовдосконалення педагога, вирішення суспільних потреб сучасного шкільництва тощо.

Свідченням необхідності формування професійної компетентності вчителя є завдання, розроблені у «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2013), Законах України «Про освіту» (2014), «Про вищу освіту» (2014), Державній програмі «Вчитель» (2002), галузевій Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти (2013) тощо.

Різномасштабні особливості формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови досліджували В. Баркасі [19], Н. Бідюк [27], О. Волченко [54], Ю. Вторушина [56], С. Данилюк [85], Т. Колодько [132], А. Маслюк [156], Н. Мараховська [152], Н. Микитенко [163], Л. Морська [169], Т. Несвірська [177], Є. Соловійова [232], І. Халимон [261], С. Шехавцова [280] та ін.

Практика переконує, що важливим структурним компонентом загальної професійної компетентності вчителя іноземної мови є практично-діяльнісна ключова компетентність, що необхідна йому для здійснення освітньої, виховної, розвивальної, діагностичної, організаційної, комунікативної, самоосвітньої, проєктувальної, дослідницької діяльності та нині не знайшла достатнього відображення у педагогічних дослідженнях провідних науковців. Сучасним ефективним засобом формування зазначеної якості фахівця в освітньому процесі вищих навчальних закладів можуть стати інформаційно-комунікаційні технології, які забезпечують багатозадачність, особистісно орієнтований підхід у навчанні, його індивідуалізацію та диференціацію з урахуванням здібностей студентів, рівня їхньої підготовки тощо. Про це наголошується у розробленому ЮНЕСКО документі «Структура ІКТ-компетентності вчителів» (ICT Competency Framework for Teachers, або ICT-CFT), що ставить за мету допомогти кожній країні розробити всеосяжну стратегію та рекомендації у сфері ІКТ-компетентності вчителів.

Відтак, спілкування учителя початкової школи має набути професійно-мовного стилю, тобто зразкового типу, характерними рисами якого є відповідність мови педагога сучасним нормам мовлення, високий рівень володіння позамовними засобами (мімікою, жестами, темпом мовлення тощо), що ґрунтуються на загальнопрофесійних засадах спілкування.

Використання інформаційних технологій навчання у викладанні іноземних мов розглянуто у працях Є. Азімова [4], К. Александрова [5], М. Белкової [21], М. Богатирьової [31], М. Бухаркіної [43], Н. Гальської [57], С. Джангажиевої [90], С. Канатової [111], О. Лучиної [148] та ін. Окремим питанням упровадження Інтернет-технологій в освітній процес підготовки майбутнього вчителя присвячені дослідження О. Подзигун [190], О. Рогульської [208].

Водночас, у наукових працях не досліджено особливості використання засобів Інтернет-технологій, як потужного інструментарію, що має необмежені можливості для формування практично-діяльній компетентності майбутнього вчителя іноземної мови у вищому навчальному закладі.

Аналіз професійної діяльності вчителів іноземної мови, власний досвід роботи у вищому навчальному закладі та загальноосвітній школі дають підставу стверджувати, що недостатня організація формування практично-діяльній компетентності призводить до того, що у більшості вчителів спостерігаються серйозні труднощі у практичній діяльності.

Аналіз теорії та практики досліджуваної проблеми дозволив виявити суперечності між:

- вимогами до якості процесу формування практично-діяльній компетентності майбутніх учителів іноземної мови та відсутністю для цього науково обґрунтованих організаційно-педагогічних умов;

- ускладненням професійних знань, умінь, навичок і неспроможністю їх ефективного засвоєння студентами за умов застосування традиційних засобів навчання;

- можливостями сучасних засобів Інтернет-технологій у процесі формування практично-діяльній компетентності майбутніх учителів іноземної мови та відсутністю методичних рекомендацій їх використання в освітньому середовищі вищого навчального закладу.

Відтак, ефективність формування практично-діяльній компетентності майбутніх учителів іноземної мови суттєво підвищиться за рахунок упровадження в освітній процес вищого педагогічного навчального закладу педагогічних умов реалізації розробленої моделі: удосконалення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови у вищому навчальному закладі; використання Інтернет-технологій, інтегрованих в електронну освіту; створення освітньо-креативного середовища із включенням майбутніх фахівців до навчально-дослідницької діяльності на заняттях у вищому педагогічному навчальному закладі, про що і йтиме мова у монографії.